

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข

การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

วิทยากร : ภาณุ.กิตติยา สง่าบ้านโคก เกษัชกรปฏิบัติการ

กลุ่มกำกับดูแลวัตถุอันตรายหลังออกสู่ตลาด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

การอบรมกฎหมายวัตถุอันตรายและข้อกำหนดตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตวัตถุอันตราย
ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยารับผิดชอบ

การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

แผ่นป้าย

ติดบริเวณทางเข้า
อาคาร

ติดบริเวณสถานที่ผลิต/
สถานที่เก็บ

ป้ายมั่นคงแข็งแรง

วัตถุอันตราย

ขนาดเหมาะสม

เห็นเด่นชัด

คำเตือน

1. สวมเสื้สำหรับปฏิบัติงานให้ครบชุด ก่อนที่จะลงมือทำงาน
2. ซ้ำระล้างร่างกายเปลี่ยนเสื้ทุกครั้ง หลังจากปฏิบัติงาน
3. ต้องล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ทุกครั้ง ก่อนรับประทานอาหาร ดื่มน้ำ หรือ สูบบุหรี่

ได้รับพิษจากวัตถุอันตราย ให้รีบนำผู้ป่วยออกจากบริเวณ
คเหตุ
กมิวหน้ ให้รีบล้างด้วยน้ำปริมาณมาก ๆ และสบู่
กระเด็นเข้าข้มน้ตา ให้รีบล้างด้วยน้ำสะอาดมาก ๆ
การระคายเคืองทุเลาแล้วรีบไปพบแพทย์
อาการปวดศีรษะ มึนงง ตาพร่า คลื่นไส้ อาเจียน
ออกมาก อ่อนเพลีย ให้รีบรายงานต่อหัวหน้าพนักงาน
ส่งแพทย์ทันที
วัตถุอันตราย ภาชนะบรรจุ หรือล้างภาชนะบรรจุ
อุปกรณ์ลงในน้ำ คุ คลอง แหล่งน้ำสาธารณะ
เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ให้ปฏิบัติตามวิธีการตามที่กำหนด
ของคู่มือของสารนั้น

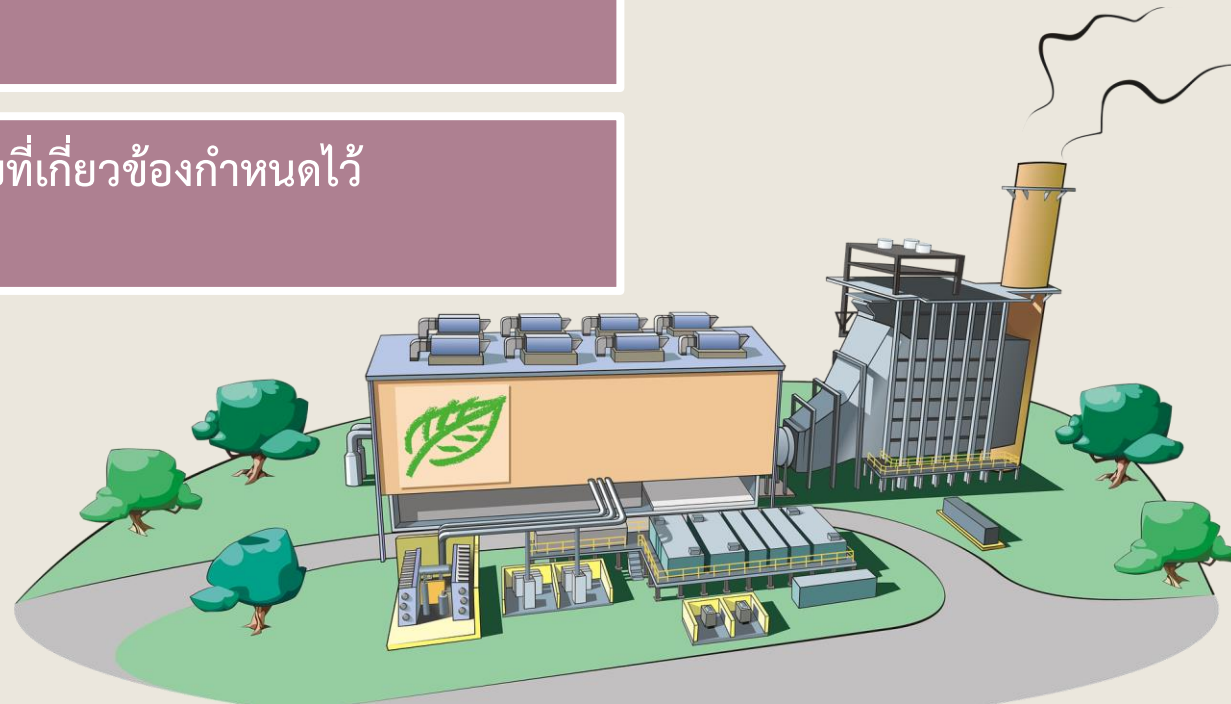
การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

มีการแจ้งหรือติดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ห้ามผู้ปฏิบัติงานเข้าพักอาศัยในสถานที่ปฏิบัติงานและในยานพาหนะที่ใช้ขนส่งวัตถุดิบอันตราย

ไม่รับประทานหรือเก็บอาหาร ไม่ดื่มเครื่องดื่ม ไม่สูบบุหรี่ ในบริเวณผลิต บริเวณเก็บรักษา และบริเวณควบคุมคุณภาพ

สภาพโดยทั่วไปที่มีความปลอดภัยแก่การทำงาน

ควบคุมระดับเสียงที่เกิดการดำเนินการผลิตให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้
: พิจารณาจากผลการตรวจวัดระดับเสียง

- ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง มาตรฐานระดับเสียงที่ยอมให้ลูกจ้างได้รับเฉลี่ยตลอดระยะเวลาการทำงานในแต่ละวัน

การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

กรณีตัวอย่าง

- ป้ายไม่ครบ
- ป้ายขีด/ชำรุด
- ไม่มีการแจ้งเตือนหรือประกาศห้ามผู้ปฏิบัติงานเข้าพักอาศัยในสถานที่ปฏิบัติงานและในยานพาหนะที่ใช้ขนส่งวัตถุอันตราย
- พบอาหารในบริเวณผลิต บริเวณเก็บรักษา หรือห้องปฏิบัติการ
- เจอวางตุ้กน้ำในบริเวณบริเวณผลิต บริเวณเก็บรักษา หรือห้องปฏิบัติการ อยู่ในจุดที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี
- ไม่มีการตรวจวัดเสียง/ผลตรวจเสียงไม่ผ่าน

การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

มีเอกสารเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานที่ผลิต

- วิธีปฏิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดต่อบุคคล
- วิธีปฏิบัติกรณีสารเคมีหกรั่วไหล ฟุ้งกระจาย หรือเกิดการติดไฟ
- มีวิธีการป้องกัน ระวัง ควบคุมอัคคีภัย และการอพยพหนีไฟ
- หมายเลขโทรศัพท์ของสถานีดับเพลิง แพทย์หรือโรงพยาบาล
ผู้จัดการโรงงานและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย อยู่ในที่เห็นได้ง่าย
- เอกสารข้อมูลความปลอดภัย (SDS)

กรณีเกิดอุบัติเหตุ/วัตถุอันตรายหกรั่ว/ฟุ้งกระจายให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงหยุดทำงาน ออกให้พ้นรัศมี และให้ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบและดำเนินการ

- สอดคล้องกับวิธีการป้องกัน ระวัง ควบคุมอัคคีภัย และการอพยพหนีไฟ
- มีอุปกรณ์สื่อสารหรือวิธีการสื่อสารที่พร้อมต่อการใช้งานจริง
- ซ้อมดับเพลิง/ซ้อมหนีไฟและสถานการณ์ฉุกเฉิน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

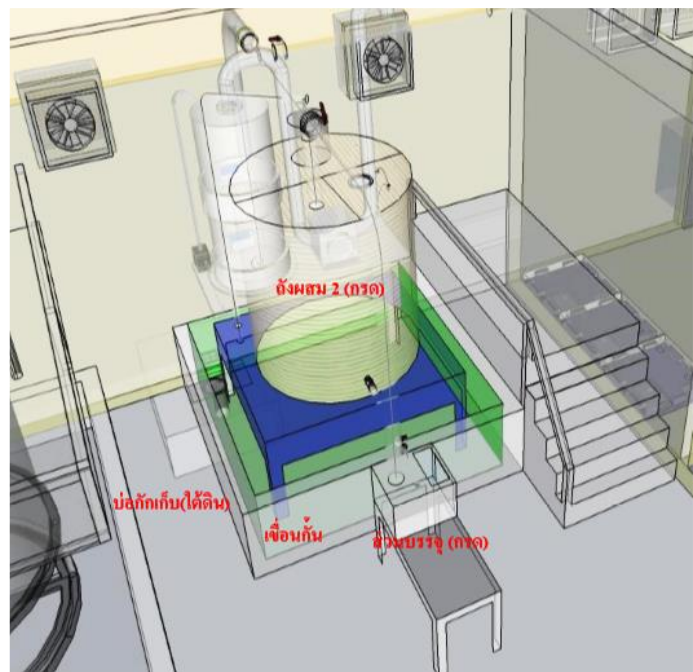
การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

กรณีตัวอย่าง

- ไม่มีวิธีปฏิบัติ หรือขาดการสื่อสารวิธีปฏิบัติให้พนักงานทราบ พนักงานเข้าใจไม่ตรงกัน หากเกิดเหตุฉุกเฉินอาจปฏิบัติไม่ถูกต้อง เสี่ยงต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้น
- เบอร์โทรฉุกเฉินชำรุด หรือมีไม่ครบทุกจุด
- อุปกรณ์สื่อสาร เช่น โทรศัพท์ ใช้การไม่ได้
- วิธีปฏิบัติต่าง ๆ ไม่เป็นปัจจุบัน
- ไม่มีการซ้อมดับเพลิง/ซ้อมหนีไฟและสถานการณ์ฉุกเฉิน
- ไม่มีเอกสารความปลอดภัยในสถานที่ผลิต

การสุขภาพ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

- มีระบบป้องกันกำจัดกลิ่น ไอระเหย ผุ่นผงของวัตถุอันตราย
 - : มีแผนและผลการดูแลประจำปี
- มีรางระบายที่ต่อลงบ่อพัก หรือเขื่อนกัน
 - : ขนาดบ่อพัก / เขื่อนกันเพียงพอต่อการรองรับปริมาณวัตถุอันตรายที่รั่วไหล
- มีการตรวจสอบอุปกรณ์การผลิตให้พร้อมใช้

มีวิธีป้องกันไม่ให้วัตถุอันตรายรั่วไหลในการผลิต
ที่จะเป็นอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานและสิ่งแวดล้อม

- มี PPE ตามความจำเป็น เหมาะสมกับประเภทและคุณสมบัติสารเคมี
- มีเครื่องมือ อุปกรณ์ ป้องกันควบคุมระดับหรือบรรเทาอุบัติเหตุ อุบัติภัย และมีมาตรการดูแลรักษาให้พร้อมใช้ จัดวางในสถานที่เหมาะสม พร้อมใช้งาน
 - : : มีแผนและผลการดูแลประจำปี

การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

เครื่องมือ อุปกรณ์ ป้องกันควบคุมระงับ
หรือบรรเทาอุบัติเหตุ อุบัติภัย

- อุปกรณ์แจ้งเหตุเพื่อให้สัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทำงาน เช่น โทรศัพท์ เครื่องดักควัน
- อุปกรณ์ส่งสัญญาณเตือนภัย
- อุปกรณ์/ระบบดับเพลิง
- ทางออกฉุกเฉิน/หนีไฟ
- อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
- ที่อาบน้ำ ล้างตาฉุกเฉิน
- เครื่องมือปฐมพยาบาล + คำแนะนำ
- วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกรณีสารเคมีหกรั่วไหล
- ป้ายสัญลักษณ์ความเป็นอันตราย

การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

กรณีตัวอย่าง

- ไม่มีแผนการตรวจสอบ/บำรุงรักษา
- เชื้อนกัณ/วางระบายชำระ
- ไม่มีการสวม PPE ที่เหมาะสมในจุดที่เสี่ยงต่อการสัมผัสสารเคมี
- ถังดับเพลิง/ที่อาบน้ำล้างตาฉุกเฉิน ไม่สามารถใช้งานได้ หรือมีสิ่งกีดขวางทำให้เข้าถึงได้ยาก
- อุปกรณ์เก็บกักสารเคมีหกแล้วไหลไม่พร้อมใช้งาน หรือ อยู่ไกลเข้าถึงได้ยาก
- ตู้ยามียาหมดอายุ
- ไม่มีป้ายทางออกฉุกเฉิน
- มีสิ่งกีดขวางบริเวณทางออกฉุกเฉิน

การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบความปลอดภัยและสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งได้รับการฝึกฝน
จากหน่วยงานที่ได้รับการรับรองอย่างน้อย 1 คน ตลอดเวลาการทำงาน

จป. วิชาชีพ/ จป. บริหาร/ จป. หัวหน้างาน

มีบันทึกรายงานอุบัติเหตุเสนอต่อผู้บังคับบัญชาทุกครั้งที่เกิดเหตุ +
เสนอเข้าที่ประชุมทบทวนระบบคุณภาพและความปลอดภัย

สาเหตุ

ผลที่ได้รับ

ข้อเสนอแนะหรือ
คำแนะนำสำหรับ
การป้องกัน

การขนส่ง เคลื่อนย้ายวัตถุดิบอันตรายไปสู่ภายนอกสถานที่ผลิตให้
ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

การจัดการน้ำทิ้ง

- มีระบบจัดการกับน้ำทิ้ง น้ำเสีย สารเคมีหกั่วไหล ไม่ให้ไหลออกสู่ภายนอกโดยไม่ได้รับการบำบัด ทั้งนี้ต้องไม่ใช่วิธีเจือจาง
- มีถังหรือบ่อพักสำหรับกักน้ำทิ้งเพื่อบำบัดหรือสร้างระบบบำบัดที่มีประสิทธิภาพ
- มีวิธีปฏิบัติงานและบันทึกการบำบัดน้ำทิ้ง + ผลการตรวจวัดค่าน้ำทิ้ง

- ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๐

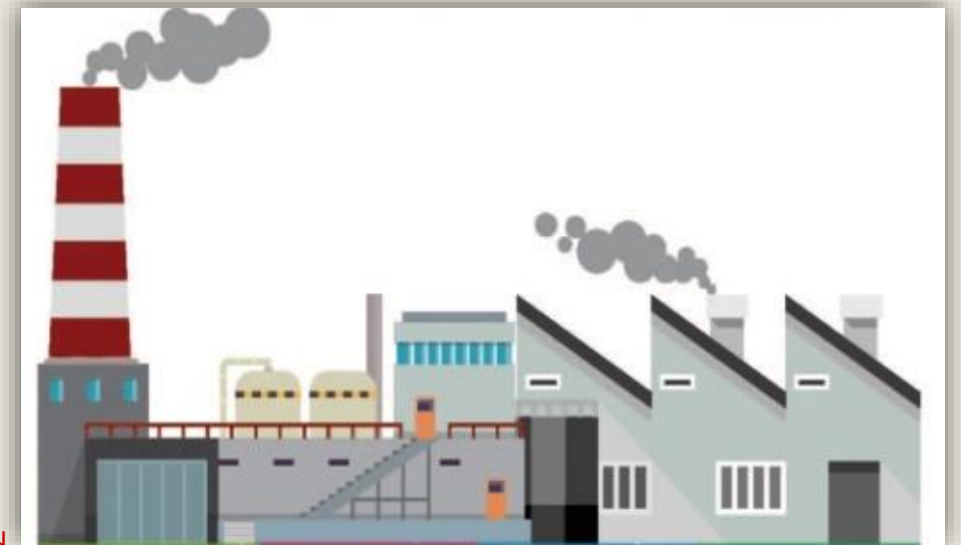
- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม และเขตประกอบการอุตสาหกรรม

การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

การจัดการควบคุมมลพิษทางอากาศ

- มีวิธีปฏิบัติงานและบันทึกการบำบัดอากาศเก็บไว้เป็นหลักฐาน
- มีระบบกำจัดอากาศเสียที่มีประสิทธิภาพ ไม่ใช้วิธีทำให้เจือจาง ควบคุมปริมาณความเข้มข้นของวัตถุอันตรายในบรรยากาศบริเวณที่ผลิต บริเวณเก็บรักษาวัตถุอันตราย และบริเวณควบคุมคุณภาพ ไม่ให้เกินมาตรฐานตามกฎหมาย → ผลการตรวจวัด

- ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง ชัดจำกัดความเข้มข้นของสารเคมีอันตราย
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ความปลอดภัยในการทำงานเกี่ยวกับภาวะแวดล้อม (สารเคมี)
- ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดค่าปริมาณของสารเจือปนในอากาศที่ระบายออกจากโรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๙
- ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม

การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

การจัดการควบคุมของเสีย

- มีวิธีปฏิบัติงานและบันทึกการบำบัดจัดการของเสียเก็บไว้เป็นหลักฐาน
- การทำลายภาชนะบรรจุหรือวัสดุบรรจุวัตถุอันตรายรวมทั้งเศษเหลือที่เหมาะสม
- มีถังเก็บของเสียเพื่อนำไปบำบัด หรือมีระบบบำบัดของเสียที่มีประสิทธิภาพ
- มีบริเวณหรือห้องเก็บกากของเสีย มีป้ายชี้บ่งมั่นคงถาวร อ่านได้ชัดเจน
- เก็บของเสียตามประเภท เช่น ของเสียอันตราย ของเสียไม่เป็นอันตราย
- การขนย้ายของเสีย ให้สวม PPE ตามความจำเป็น มีอุปกรณ์สำหรับจัดการกรณีของเสียรั่วไหลขณะขนย้าย และป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ห้องเก็บของเสีย

- มีป้ายชี้บ่งมั่นคงถาวร อ่านชัดเจน
- พื้นและผนังทำความสะอาดง่าย
- ป้องกันไม่ให้โดนฝน น้ำ และลม
- พื้นที่จัดเก็บแห้งและระบายอากาศได้ดี
- ห่างจากสถานที่ปฏิบัติงาน เปลวไฟ
- ขนย้ายของเสียได้สะดวก
- วางภาชนะบรรจุของเสียอย่างมั่นคงปลอดภัย
- มีระบบป้องกันการรั่วไหลต่อสิ่งแวดล้อม
- ป้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือสัตว์เข้าไปในบริเวณ

ฉลากภาชนะบรรจุของเสีย

- ชนิดและแหล่งที่มาของของเสียที่บรรจุในภาชนะ
- สัญลักษณ์ความเป็นอันตราย
- วันที่เริ่มและสิ้นสุดการบรรจุของเสียในภาชนะ
- ทิศทางการวาง (ตำแหน่งหัว-ท้าย)
- ข้อควรระวัง (ถ้ามี)
- ชื่อผู้รับผิดชอบ

การสุขาภิบาล ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

กรณีตัวอย่าง

- ไม่มีวิธีปฏิบัติงาน หรือบันทึก/การปฏิบัติงานจริงไม่สอดคล้องกับวิธีปฏิบัติงานที่ระบุไว้
- ผลตรวจน้ำเสีย/อากาศไม่ผ่านตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ห้องเก็บไม่เหมาะสม เช่น ไม่สามารถป้องกันฝน ลม สัตว์
- ห้องเก็บของเสียไม่มีป้ายชี้บ่ง
- ไม่แยกประเภทของเสีย
- ไม่มีฉลากภาชนะบรรจุของเสีย

กลุ่มกำกับดูแลวัตถุอันตรายหลังออกสู่ตลาด

โทร. ๐ ๒๕๙๐ ๗๓๐๔

๐ ๒๕๙๐ ๗๓๖๙

<http://http://www.fda.moph.go.th/sites/Hazardous/Pages/Main.aspx>

E-mail: toxic@fda.moph.go.th

